

## POSTANOWIENIE

Dnia 9 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z powództwa J. M.  
przeciwko S. Spółce Akcyjnej w B.  
o podwyższenie renty wyrównawczej,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń  
Społecznych w dniu 9 listopada 2023 r.,  
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy  
i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach  
z dnia 24 sierpnia 2022 r., sygn. akt VIII Pa 44/22,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

## UZASADNIENIE

Wyrokiem z 24 sierpnia 2022 r., sygn. akt VIII Pa 44/22, Sąd Okręgowy w Gliwicach oddalił apelację powoda J. M. od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach z 13 stycznia 2022 r., sygn. akt VI P 710/18, którym Sąd pierwszej instancji oddalił powództwo wniesione przeciwko S. Spółce Akcyjnej w B. o podwyższenie renty wyrównawczej.

Powód J. M. po ostatecznym sprecyzowaniu powództwa domagał się od pozwanej S. Spółki Akcyjnej w B. na jego rzecz kwot:

- 28.934,15 zł tytułem skapitalizowanej uzupełniającej renty wyrównawczej za okres od grudnia 2015 r. do października 2017 r.;

- 6.618,40 zł tytułem skapitalizowanej uzupełniającej renty wyrównawczej za okres od lipca 2018 r. do listopada 2018 r.;

- 13.536,68 zł tytułem dalszej renty wyrównawczej za okres od grudnia 2018 roku do września 2019 r.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Rejonowy w Gliwicach wyrokiem z 13 stycznia 2022 r., sygn. akt VI P 710/18, umorzył postępowanie ponad kwoty: 28.934,15 zł żądanej tytułem skapitalizowanej uzupełniającej renty wyrównawczej za okres od grudnia 2015 r. do października 2017 r., 6.618,40 zł żądanej tytułem skapitalizowanej uzupełniającej renty wyrównawczej za okres od lipca 2018 r. do listopada 2018 r., 13.536,68 zł żądanej tytułem dalszej renty wyrównawczej za okres od grudnia 2018 roku do września 2019 r.; oddalił powództwo w pozostałym zakresie i obciążył powoda kosztami procesu.

Wyrok Sądu pierwszej instancji zaskarżył apelacją powód, zarzucając mu błąd w ustaleniach faktycznych oraz naruszenie art. 444 § 2 k.c. w zw. z art. 907 § 2 k.c. oraz art. 26 ustawy z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2018 r., poz. 1376 ze zm.); art. 227, art. 235<sup>2</sup> § 1 pkt 2 i 3 w związku z art. 281 k.p.c. oraz art. 233 § 1 k.p.c.

Sąd Okręgowy w wyniku rozpoznania apelacji oddalił ją jako niezasadną.

Wskazał on, że Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w oparciu o cały zgromadzony materiał dowodowy i nie naruszył dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c. W ocenie Sądu odwoławczego, Sąd Rejonowy słusznie prowadził postępowanie dowodowe w kierunku ustalenia czy powód w okresie objętym pozvem byłby hipotetycznie uprawniony do pobierania świadczenia zabiegowego w rozumieniu art. 26 ustawy z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. W świetle żądania powoda, ten fakt miał istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Dopiero pozytywne ustalenie w tym zakresie, skutkowałoby koniecznością prowadzenia dalszego postępowania w kierunku badania ewentualnej szkody w dochodach powoda. Odnosząc powyższe do zgromadzonego materiału dowodowego, stwierdzić należy, że Sąd Rejonowy prawidłowo ocenił brak uprawnień powoda do pobierania świadczenia zabiegowego.

Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 11 sierpnia 2011r., sygn. akt VIII Pa 33/11, ustalono, że powód uzyskałby prawo do hipotetycznej emerytury górniczej od 1 września 2008 r. Powód nie wykazał, że gdyby nie wypadek przy pracy z 2 sierpnia 1986 r. to pobierałby świadczenie zabiegowe, a zatem ustalanie wysokości ewentualnej szkody powoda było zbędne. Z tej przyczyny, Sąd Rejonowy prawidłowo pominął wniosek dowodowy powoda o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność wysokości renty wyrównawczej powoda.

W tym kontekście bez znaczenia pozostaje okoliczność, kiedy nastąpiło uznanie, że powód jest stale niezdolny do pracy w związku z wypadkiem z 2 sierpnia 1986 r. Okoliczność, że powód ma orzeczoną częściową niezdolność do pracy, świadczy tylko o tym, że przynajmniej od października 2010 r. do nadal, powód może faktycznie (a nie tylko hipotetycznie) świadczyć pracę w ramach zachowanej częściowej niezdolności do pracy.

Zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy nie dopuścił się również naruszenia prawa materialnego. Słusznie pozwana podnosi, że w sprawie o wysokość renty wyrównawczej spór sądowy sprowadza się do ustalenia, czy w okresie objętym pozwem zaistniały podstawy do zmiany wysokości renty wyrównawczej w rozumieniu art. 907 § 2 k.c. wskutek „zmiany stosunków”. Sąd Okręgowy w całości podziela argumentację Sądu pierwszej instancji, że powód nie wykazał przesłanek zmiany wysokości renty wyrównawczej w rozumieniu tego przepisu. W rozpoznawanej sprawie, utraconym na skutek wypadku przy pracy dochodem powoda jest hipotetyczna emerytura górnicza, co prawomocnie ustalił Sąd Okręgowy w sprawie VIII Pa 33/11 w odniesieniu do tego świadczenia obliczana jest renta wyrównawcza. Gdyby nie wypadek przy pracy z 2 sierpnia 1986 r., powód nie pobierałby renty wypadkowej, a zatem w okresie objętym pozwem nie było możliwe pobieranie świadczenia zabiegowego, czyli nie nastąpiła zmiana stosunków w rozumieniu art. 907 § 2 k.c. Z tych przyczyn, Sąd Rejonowy słusznie oddalił powództwo jako bezzasadne.

Reasumując, zdaniem Sądu Okręgowego zarzuty apelacji okazały się bezzasadne, a wniesiona apelacja nie zawiera jakichkolwiek argumentów, które mogłyby skutecznie podważyć rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji. W tym

stanie rzeczy, w oparciu o przywołane przepisy prawa oraz art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił apelację.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył skargą kasacyjną powód w całości.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na podstawach przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 (występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego) oraz pkt 4 (oczywista zasadność skargi kasacyjnej) k.p.c.

Strona skarżąca podniosła, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadnia występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego dotyczącego uprawnienia poszkodowanego do ustalenia wysokości renty wyrównawczej w oparciu o art. 907 § 2 Kodeksu cywilnego w związku z art. 26 ustawy wypadkowej, gdzie zmianę stosunków stanowi ustalenie w toku postępowania sądowego o podwyższenie renty statusu poszkodowanego jako hipotetycznego emeryta górniczego.

W ocenie skarżącego, rozważenia wymaga, czy zmianę stosunków w rozumieniu art. 907 § 2 Kodeksu cywilnego stanowi ustalona w prawomocnym orzeczeniu sądowym sytuacja poszkodowanego, który dla potrzeb ustalenia renty wyrównawczej został uznany za hipotetycznego emeryta i czy okoliczność ta może stanowić podstawę ustalenia wysokości renty wyrównawczej jako różnicy między faktycznie otrzymywanym świadczeniem a wysokością świadczenia zabiegowego wynikającego z art. 26 ustawy wypadkowej, ustalonego jako suma hipotetycznej emerytury i faktycznie otrzymywanej renty wypadkowej z ZUS.

Ponadto, zdaniem powoda, w sprawie występuje oczywista zasadność skargi kasacyjnej w zakresie naruszenia art. 444 § 2 w związku z art. 907 § 2 Kodeksu cywilnego oraz art. 26 ustawy wypadkowej, która wynika z uznania, że, wbrew stanowisku Sądów powszechnych, nastąpiła zmiana stosunków polegająca na tym, że poszkodowany zgodnie z prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z 11 sierpnia 2011 r., sygn. akt VIII Pa 33 /11, wiążącym strony, został uznany za hipotetycznego emeryta górniczego, pomimo, że nie nabył faktycznie prawa do emerytury. Renta wyrównawcza stanowi różnicę między hipotetyczną emeryturą a rentą wypadkową z ZUS.

Bezspornie renta wyrównawcza ma na celu pełne naprawienie szkody także w przypadku, gdy zmniejszyły się powodowi widoki powodzenia na przyszłość. Poszkodowany w wypadku przy pracy przy utracie zdolności do pracy ma prawo do pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy i renty wyrównawczej mającej na celu naprawienie szkody. Renta wyrównawcza wyliczana powinna być w oparciu o rozmiar szkody jaką rzeczywiście ponosi poszkodowany w związku z doznanym rozstrojem zdrowia. Od momentu nabycia prawa do emerytury (2008 rok) powód nabyłby prawo do uzyskiwania świadczenia zabiegowego z art. 26 ustawy wypadkowej. Bezspornie powód nie nabędzie prawa do emerytury górniczej z powodu wypadku z 2 sierpnia 1986 - brak możliwości wykonywania pracy, z uwagi na częściową, a z czasem całkowitą niezdolność do pracy, skutkujący brakiem stażu pracy oraz odprowadzania składek emerytalnych - wyłączył faktyczne uzyskanie świadczenia zabiegowego. Sądy konsekwentnie wracają do sytuacji powoda sprzed doznania rozstroju zdrowia, pomimo, że kolejne orzeczenia sądowe zmieniały jego sytuację. Przy czym ostateczne orzeczenie ustalające wysokość renty wyrównawczej z 2011 r. zrobiło to radykalnie zmieniając status poszkodowanego z pracownika na emeryta.

Powyższe jest sprzeczne z prezentowanym przez Sąd Najwyższym poglądem, iż w sprawie o podwyższenie renty decydujące jest ustalenie „zmiany stosunków” w rozumieniu art. 907 § 2 k.c., jaka zaistniała od chwili zasadzenia renty (tak postanowienie z 18 stycznia 2008 r., sygn. akt IV CNP 205/07. LEX nr 16194751).

Powyższe uzasadnia uznanie, że skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna, albowiem doszło do ewidentnego naruszenia art. 444 § 2 w związku z art. 907 § 2 Kodeksu cywilnego oraz art. 26 ustawy wypadkowej, wynikającego z odmowy uznania za zmianę stosunków zmienionej na skutek orzeczenia sądowego sytuacji poszkodowanego traktowanego jak potencjalnego emeryta, co stanowi konsekwencję odwołania się przez Sąd Okręgowy za Sądem Rejonowym wyłącznie do sytuacji powoda sprzed wypadku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1

k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto także, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepubl.; z 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepubl.). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest

wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Z treści uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika, że pełnomocnik skarżącego całkowicie nie rozumie przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, na które się powołuje. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest bowiem dotknięty błędem logicznym, który dyskwalifikuje skargę kasacyjną z możliwości jej przyjęcia do rozpoznania. Wniosek ten opiera się na występowaniu w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz na oczywistej zasadności skargi dotyczących dokładnie tego samego zarzutu naruszenia art. 907 § 2 Kodeksu cywilnego, jednak nie jest możliwe, aby jednocześnie treść tego przepisu rodziła poważne wątpliwości oraz aby była na tyle jasna, by Sąd drugiej instancji w sposób rażący i oczywisty naruszył wskazany przepis. To co wątpliwe nie może być jednocześnie oczywiste. Nie jest natomiast zadaniem Sądu Najwyższego „wybieranie”, która z wzajemnie się wykluczających przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania występuje w niniejszej sprawie, to zadaniem strony skarżącej było powołanie odpowiednich przesłanek i ich uzasadnienie, czemu jednak pełnomocnik skarżącego nie podołał.

Niezależnie od powyższego, nie wykazano w niniejszej sprawie, aby występowało w niej wskazane zagadnienie prawne. W istocie nie przedstawiono jakiegokolwiek argumentacji, która mogła by przemawiać za tym, że treść powołanego przepisu rzeczywiście wzbudza jakieś wątpliwości. Jedynym argumentem strony skarżącej jest to, że sądy zinterpretowały ten przepis odmiennie od powoda, co jednak nie wskazuje na występowanie istotnego zagadnienia prawnego.

Wbrew twierdzeniom skargi nie można również zgodzić się, aby skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona. Sąd drugiej instancji prawidłowo zinterpretował treść art. 907 § 2 k.c. i słusznie wskazał, że powód nie pobierałby świadczenia zabiegowego, gdyby nie doznany wypadek przy pracy, a zatem nie można było ustalić renty wyrównawczej przy założeniu, że powód pobierałby

jednocześnie emeryturę górniczą i rentę wypadkową, gdyby nie doznany wypadek przy pracy.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.

[SOP]

[ał]